

121. Modernisering beslagverboden: een utopie?

JEROEN VELDHUIS

Column

Anno 1838

De beslagverboden roerende zaken zijn sinds 1838 in de wet opgenomen¹ en zij bewerkstelligen dat schuldeisers zich niet kunnen verhalen op bepaalde zaken.² Het gaat hierbij om essentiële bestaansmiddelen van schuldenaren en hun gezinsleden die nodig zijn om te kunnen voorzien in hun eerste levensbehoeften. Hierbij moet gedacht worden aan bed, beddengoed en kleren, gereedschappen en eten en drinken voor één maand.

Het probleem is dat de beslagverboden sinds 1838 niet meer zijn geactualiseerd. Dit betekent dat de beslagverboden zijn afgestemd op de (maatschappelijke) situatie van 1838. Dat de huidige (maatschappelijke) situatie volstrekt anders is, behoeft geen toelichting. Het is dan ook niet vreemd dat de praktijk geregeld tegen problemen aanloopt. Dit leidt er onder meer toe dat schuldenaren en hun gezinsleden onder het bestaansminimum terechtkomen.

Tijd voor verandering

In zijn inaugurele reden van 25 september 2002 riep Jongbloed de wetgever al op tot het moderniseren van de beslagverboden.³ Een kleine 10 jaar later leek deze oproep eindelijk gehoor te vinden. In maart 2012 verscheen namelijk het rapport Paritas Passé, waarin één van de aanbevelingen ziet op de modernisering van de beslagverboden.⁴ In reactie op dit rapport zegde de overheid in april 2013 toe deze aanbeveling te zullen overnemen en te zullen verwerken in een wetsvoorstel.⁵

Daarnaast verscheen eind 2012 het preadvies van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders ('KBvG') getiteld 'Herziening van het beslagverbod

roerende zaken'.⁶ Gezien de ondertitel van het preadvies – 'Een achterhaalde regeling bij de tijd gebracht' – zal het niet verbazen dat de KBvG tot de conclusie komt dat de regeling moet worden gemoderniseerd.

De politiek pakte het preadvies op en dit leidde tot het Voorontwerp van de Wet modernisering beslagverbod roerende zaken ('Voorontwerp'). Het doel van het Voorontwerp is het bij de tijd brengen van het beslagverbod roerende zaken, zodat de regeling naar huidige maatstaven van een democratische rechtstaat en welvarende verzorgingsstaat voorziet in een humane behandeling van de schuldenaar bij het leggen van beslag op zijn roerende zaken.⁷ Dit moet worden bereikt door verduidelijking en uitbreiding van de lijst met beslagvrije zaken en door de introductie van een soepeler regime voor personen die deelnemen aan een schuldbemiddelingstraject. Voor deze personen geldt dat hun gehele inboedel als beslagvrij wordt aangemerkt.

De internetconsultatie van het Voorontwerp startte op 16 december 2014 en sloot op 15 maart 2015.⁸

Stilte

Sinds het sluiten van de internetconsultatie is het oorverdovend stil omtrent het Voorontwerp en de modernisering van de beslagverboden. Het ziet er naar uit dat hierin in de nabije toekomst geen verandering in zal komen. Weliswaar staat de modernisering vermeld op het wetgevingsprogramma 2018, maar de status is 2,5 jaar na de sluiting van de internetconsultatie nog steeds "consultatie en toetsing" en de geplande datum van inwerkingtreding zou 1 januari 2018 zijn.⁹ Ik kan me niet aan de indruk onttrekken dat het Voorontwerp onder in een la op het Ministerie van Veiligheid en Justitie is beland. Dit vermoeden wordt gesterkt doordat Staatssecretaris Kleinsma in haar brief van 8 september 2017, waarin zij kamervragen beantwoordt over mensen

1 De beslagverboden staan thans in de artikelen 447 en 447 RV.

2 Zaken als bedoeld in artikel 3:2 BW.

3 A.W. Jongbloed, *Bijzondere beslagen*, Deventer: Kluwer 2013, p. 50-53.

4 N. Jungmann, A.J. Moerman, H.D.L.M. Schruer en I. van den Berg, *Paritas Passé, Debiteuren en crediteuren in de knel door ongelijke incassobevoegdheden*, Hogeschool Utrecht, LOSR/MOgroep, maart 2012.

5 Kamerstukken II 2012/13, 24515, nr. 255, p. 10-11.

6 J. Rijsdijk & J. Nijenhuis (red.), *Herziening van het beslagverbod roerende zaken*, KBvG 2012.

7 Memorie van toelichting bij het voorontwerp van wet d.d. 16 december 2014, p. 1.

8 <https://internetconsultatie.nl/moderniseringbeslagverbod/details>.

9 Kamerstukken II 2017/18, 34775 VI, nr. 2, p. 134.

met problematische schulden, met geen woord rept over de modernisering van beslagverboden.¹⁰ Ook staat het wetsvoorstel niet op de gepubliceerde selectie van wetsvoorstellen uit het wetgevingsprogramma 2018.¹¹ Het heeft er alle schijn van dat schuldeisers, schuldenaren en deurwaarders ook in 2018 moeten blijven roeien met de ontoereikende riemen uit 1838.

Geen woorden maar daden

De politiek heeft weliswaar de mond vol van het bestrijden van armoede, problematische schulden en het aanpakken van malafide incassobureaus¹², maar het updaten van de beslagverboden voor roerende zaken naar de moderne tijd heeft geen prioriteit. Ondanks dat de politiek meent dat de huidige situatie niet voldoet aan de maatstaven die de

huidige maatschappij stelt aan een menswaardig bestaansminimum.¹³

Dit is onacceptabel en de politiek moet haar verantwoordelijkheid nemen, zodat de modernisering van de beslagverboden roerende zaken geen utopie blijft. Het streven moet zijn om de beslagverboden in 2018 up-to-date te hebben en daarmee dat schuldenaren daadwerkelijk het menswaardige bestaansminimum krijgen waar zij recht op hebben.¹⁴

Over de auteur

Jeroen Veldhuis

Advocaat bij Visser & Van Solkema Advocaten te Amsterdam

10 <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2017/09/08/beantwoording-kamervragen-over-de-groei-van-het-aantal-mensen-met-problematische-schulden>.

11 <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2017/09/19/wetgevingsprogramma-2018>.

12 J.M. Veldhuis, Wet aanpak misstanden incassodienstverlening schiet z'n doel voorbij, BER 2016, afl. 4, p. 28-29.

13 Memorie van toelichting bij het voorontwerp van wet d.d. 16 december 2014, p. 2.

14 Kort na het afronden van deze column stelde Jasper van Dijk (SP) kamervragen over o.a. het vergeten wetsvoorstel modernisering beslagverboden.